

Bakgrunn for vedtak

Kjækanelva kraftverk

Kvænangen kommune i Troms fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	200906361-34
Dato	16.12.2015
Notatnummer	KSK-notat 113/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Erlend Støle Hansen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Fjellkraft AS (nå Clemens Kraft AS) søker om å få utnytte et fall på 326 m i Kjækanelva, fra vanninntaket på kote 337 til kraftstasjonen på kote 11. Vannveien er planlagt på elvens nordvestside som nedgravd rørgate på 2500 m. Det er ikke planlagt ny permanent vei. Rørgatetrasé og eksisterende traktorvei skal benyttes som adkomst under anleggsarbeidene. Middelvannføringen er 360 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 900 l/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på 2700 meter av elvas strekning. Slipp av minstevannføring er planlagt til 20 l/s hele året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2,5 MW, noe som vil gi en årlig produksjon på 4,7 GWh.

Kvænangen kommune er negative til en utbygging på grunn av negative konsekvenser for det kommunale vannverket i Kjækan, for grunneiere og lokale innbyggere. **Fylkesmannen i Troms** er sterkt negativ til søknaden av hensyn til konsekvenser for reindrift og sjeldent naturmangfold i vassdraget. **Troms fylkeskommune** fraråder konsesjon på grunn av mangelfull og misvisende opplysninger i søknaden, særlig for temaene friluftsliv og kulturmiljø. **Direktoratet for mineralforvaltning** mener overskuddsmasser må ikke plasseres til hinder for uttak av masser fra massetak på sørøstsiden av elva. **Statens vegvesen** har ingen vesentlige merknader til saken. **Mattilsynet** mener det før oppstart av anleggsarbeider må skaffes alternativt drikkevann med lik kvalitet og leveringssikkerhet som eksisterende vannverk. **FNF Troms** er negative til utbygging av hensyn til friluftsliv og landskap, og peker også på en svært høy utbyggingspris. **Reinbeitedistrikt 33 Spalca** er negative til planene, og viser til at tiltaket vil berøre kalvingsplass, viktig reintråkk og sentralt sommerbeiteland for distriktet.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mindre enn det som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Kjækanelva kraftverk vil gi negative konsekvenser for reindrift og friluftsliv i et svært viktig område for disse interessene. NVE har også lagt noe vekt på ulemper for biologisk mangfold og vannuttak, men NVE mener dette kan avbøtes i større grad enn ulempene for friluftsliv og reindrift. NVE vurderer tiltaket til å ha svært høye kostnader i forhold til andre småskala vannkraftverk som har søkt konsesjon de siste årene, og kostnadene er også høye i forhold til konsesjonsgitte vindkraftverk. Vi registrerer at alle høringsparter som tar stilling til utbyggingsspørsmålet fraråder en utbygging. Etter NVEs vurdering vil ikke de positive sidene ved en utbygging i form av 4,7 GWh/år i fornybar energiproduksjon overstige ulempene.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Kjækanelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om tillatelse til bygging av Kjækanelva kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	23
NVEs konklusjon	27

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Fjellkraft AS (nå Clemens Kraft AS), datert 7.5.2014:

«Fjellkraft AS ønsker å utnytte en del av fallet i Kjækanelva og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Kjækanelva kraftverk, Kvænangen kommune, Troms fylke

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Kjækanelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.»

Kjækanelva kraftverk, omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	11,1
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	11,2
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	32,1
Middelvannføring	l/s	360
Alminnelig lavvannføring	l/s	20
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	80
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	20

KRAFTVERK

Inntak	moh.	337
Avløp	moh.	11
Lengde på berørt elvestrekning	m	2700
Brutto fallhøyde	m	326
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,76
Slukeevne, maks	l/s	900
Minste driftsvannføring	l/s	40
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	20
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	20
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2500
Installert effekt, maks	MW	2,5
Brukstid	timer	1900

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,6
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	4,1
Produksjon, årlig middel	GWh	4,7

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	33,6
Utbyggingspris	kr/kWh	7,1

Kjækanelva kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2,9
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2,9
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	100
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Fjellkraft AS har etter at søknaden ble sendt inn blitt kjøpt opp av Clemens Kraft AS, og sistnevnte står nå som søker for Kjækanelva kraftverk.

Beskrivelse av området

Kjækanelva er en del av vassdragsnr. 209.7 og ligger i Kvænangen kommune i Troms fylke. Kjækanelva renner ut i fjorden på østsiden av Kvænangsfjorden. Nederst i vassdraget krysser fv. 367 som går langs Kvænangsfjorden og videre inn langs Sørfjorden. I øvre del av prosjekstrekningen renner Kjækanelva relativt rolig og jevnt med få stryk og kulper gjennom forholdsvis åpent terreng. Etter hvert blir terrenget brattere, og elva fortsetter videre i bunnen av en v-dal. På denne strekningen er elva stri, og storsteinet med enkelte mindre fosser. I nedre del blir terrenget åpnere, men elva er fortsatt delvis stri.

Fra 100 til 250 m oppstrøms fv. 367 krysser én 22 kV og én 66 linje elva. Det ligger to bolighus ovenfor fv. 367 på nordsiden av elva, på samme side som kraftstasjonen er tenkt plassert. På sørsiden av elva er det ingen bebyggelse oppover langs elva. Om lag 300 meter ovenfor fv. 367 er det et grustak helt inn mot elveløpet på sørsiden av elva. Nedenfor fylkesveien er det bebyggelse på begge sider av elveløpet. På nordsiden et par boliger og på sørsiden en skole og et par hytter. På nordsiden av elva går det en vei som opprinnelig ble bygd i forbindelse med den tidligere gruvevirksomheten i fjellene innenfor Kjækan. Veien er bare framkommelig med traktor eller ATV-kjøretøy.

Teknisk plan

Inntak

Det er planlagt et inntak og en dam i Kjækanelva ved kote 337 (vannspeil). Det er planlagt å bygge en betongdam med størrelse 4 m x 25 m ($H_{maks} \times L_{maks}$) med fritt overløp på kote 337. Det er fjell i elvebunnen ved damstedet og på sørsiden av elva, mens på nordsiden må dammen avsluttes i løsmasser. Inntaket vil bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Det er ikke planlagt noe reguleringsmagasin i forbindelse med denne utbyggingen. Inntaksbassenget får en vanndekket overflate på omtrent 400 m², og totalt vannvolum blir omtrent 500 m³.

Vannvei

Vannveien er planlagt på nordsiden av Kjækanelva og forutsettes utført med nedgravde rør med lengde 2500 m. Vannveien forutsettes utført med GRP-rør (700 mm) øverst og duktile støpejernsrør (600 mm) nederst. Øvre del av vannveien vil gå i tynt morenedekke (noe sprengning må påregnes), videre vil den gå i tykt morenedekke, i breelavsetning og nederst i elveavsetning. Det er vegetasjon i form av skog langs store deler av traseen. Skogen må hogges i en bredde på ca. 20 m.

Fra inntaket og nedover vil vannveien de første 700 meterne ligge mellom eksisterende traktorvei og elva. Her må vannveien følge topografien for å sikre nødvendig fall. I dette området er terrenget sidebratt i enkelte områder, og det er en del innslag av stor stein i løsmassene. Etter om lag 700 meter vil vannveien i hovedtrekk følge eksisterende traktorvei. Vannveien følger traktorveien i om lag 1000 meter før den svinger av og går forholdsvis rettlinjet ned mot kraftstasjonen. Denne siste delen av vannveien er om lag 800 meter. Et stykke nedstrøms traktorveien vil vannveien gå utenom eksisterende bolighus og krysse dyrket mark. Det forutsettes at topplaget (torv og vegetasjon) vil bli lagt til side under graving slik at det kan plasseres som topplag igjen etter igjenfylling.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt i dagen med turbinsenter på kote 11. Stasjonen plasseres på nordsiden av Kjækanelva omtrent 20 meter ovenfor fv. 367. I kraftstasjonen installeres en peltonturbin med en effekt på 2,5 MW. Maksimal slukeevne til turbinen er på 900 l/s og minste slukeevne er 40 l/s. Det installeres en generator med en ytelse på 2,9 MVA og generatorspenning 0,69 kV. Transformatoren får samme ytelse og en omsetning 0,69/22 kV. Kraftstasjonsbygningen får en grunnflate på omtrent 60 m² og bygningen forutsettes tilpasset eksisterende bebyggelse/terreng. Med uteområde og parkering vil kraftstasjonsområde beslaglegge et areal på omtrent 0,4 dekar.

Nettilknytning

Det er planlagt å koble Kjækanelva kraftverk til eksisterende 22 kV luftlinje som krysser Kjækanelva. Det legges jordkabel langs vannvei og til stolpepunktet om lag 100 meter ovenfor fv. 367 i tilknytning til første stolpe nord for Kjækanelva. Søker har fått tilsagn fra Alta kraftlag om å levere inntil 1,75 MW. Ut over dette finnes det to alternative løsninger, oppgradering av 22 kV til trafostasjon i Kvænangsbotn, eller avgrening på 66 kV ved Kjækanelva. Nettilknytning forutsettes etablert og driftet via områdekonsesjon.

Veier

Kraftstasjonen vil ha vei-atkomst fra eksisterende atkomstvei til bolig ovenfor fv. 367. Denne atkomstveien forutsettes flyttet noe mot nord i området ved kraftstasjonen for å gi plass til kraftstasjonen mellom atkomstveien og Kjækanelva. Vannveien etableres uten at det bygges permanent vei. Det forutsettes at rørtraseen benyttes som midlertidig atkomstvei der dette er mulig. Forøvrig brukes eksisterende traktorvei som atkomst under anleggsarbeidene. Denne brukes også som atkomst til inntaket både i anleggsfasen og i driftsfasen.

Massetak og deponi

Forutsatt kombinert jord- og fjellgrøft vil det anslagsvis bli 8000 m³ med masser fra rørgrøfta. Det er anslått omtrent 4000 m³ med overskuddsmasser. Overskuddsmasser disponeres langs traseen der mindre terrengjusteringer er mulig uten at disse blir synlig etter revegetering. Alternativ kan overskuddsmasser plasseres midlertidig eller permanent i eksisterende massetak på østsiden av Kjækanelva.

Arealbruk

Arealbruk i anleggsfasen er beregnet til 53,2 dekar og permanent arealbruk til 2,6 dekar.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er avmerket som LNF-område kategori A og C. LNF-område kategori A strekker seg omtrent 300 meter oppover langs Kjækanelva fra fv. 367. Videre oppover elva er det LNF-område kategori C. I LNF-område kategori A tillates spredt bolig, erversbebyggelse og fritidsbebyggelse. LNF-område kategori C har sin egenverdi i det naturlige og ubebygde og som en ressurs for primærnæringen og friluftslivet. Her bør det ikke kunne iverksettes arbeid eller tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 84 og § 93 eller fradeling til slike formål dvs. bolig- og hyttebygging er ikke tillatt. Etablering av kraftstasjonen med atkomstvei forutsettes omsøkt og behandlet av kommunen som en dispensasjonssak fra kommuneplanen.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den var på høring samtidig med søknad om Sandneselva kraftverk i samme kommune. Det ble gitt konsesjon til Sandneselva kraftverk i vedtak av 9.3.2015. Søknaden er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 8.10.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, Mattilsynet, reinbeitedistriktet og grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Kvæningen kommune har vedtatt følgende uttalelse i Teknisk utvalg den 5.9.2014:

«Kommunen gir innsigelse på søknaden om utbygging av kraftverk i Kjækanelva. Søknaden om utbygging av kraftverk i Sandneselva anbefales.

Søknaden om utbygging av kraftverk i Kjækanelva har flere formelle feil og mangler og anbefales derfor sendt tilbake til Fjellkraft A/S for ny behandling med nødvendig konsekvensutredning.

Utbyggingen har store negative konsekvenser for både kommunens vannverk, grunneiere, rettighetshavere og innbyggere. De fleste av disse har det ikke vært tatt direkte kontakt med. Det vises i den sammenheng til vedlagte uttalelse av 27.8.2014 fra disse som kommunen støtter fullt ut og ber om at det blir foretatt en grundig behandling av.

Beskrivelsen av det kommunale vannverket er feil. Vannverket er vårt beste kommunale vannverk og det har aldri vært noe helst problem med det, hverken når det gjelder kvalitet, kvantitet eller driftsmessige forhold. På bakgrunn av vår meget negative erfaring med utbygging av tilsvarende kraftverk på Alteidet, hvor vi har samme type vannverk, er vi meget betenkt på dette prosjektet. Der har vi ennå ikke fått tilbake tilfredsstillende vannforsyning etter utbyggingen og det ser heller ikke ut til at vi får det.

Ved en eventuell utbygging er det en forutsetning at det før utbygging foretas blir laget en ny permanent vannforsyning som minst er like god som den eksisterende både praktisk og driftsmessig.

Det vises også til egen uttalelse fra formannskapet av 3.9.2014:

Forslag til høringsuttalelse kraftutbygging Sandneselva og Kjækanelva.

Kvæningen formannskap har ingen innvendinger mot den foreslåtte utbygging av Sandneselva. Derimot har formannskapet vesentlige merknader til kraftutbygging av Kjækanelva. Den viktigste går på sikring av kommunalt vannverk. Det har aldri vært problemer av noen karakter knyttet til vannkvalitet og drift. Framstillingen i søknaden (punkt 3.10) er derfor delvis villedende og ukorrekt. Ved en eventuell utbygging krever Kvæningen kommune at konsesjonshaver skal stå for alle kostnader knyttet til sikring av framtidig vannbehov, samt dekke alle kostnader som påkommer dersom vannkvaliteten forringes eller det oppstår driftsproblemer ved vannverket. Kvæningen

formannskapet vil også påpeke at søknaden ikke sier noe om støybelastningen fra stasjonen. Med den foreslåtte plassering vil støykilden ligge lite skjermet av naturen og nært bebyggelsen. Formannskapet krever derfor at stasjonen bygges inn med god støydemping ved en eventuell utbygging.

I tillegg vil formannskapet påpeke feil i vedlegg 6. Det foreslåtte tiltaket vil berøre langt flere grunneiere enn de 2 som er nevnt i vedlegget. Dette gjelder både i anleggsfasen og driftsfasen. Formannskapet stiller seg også spørrende til hvorvidt fallrettighetene ligger hos de nevnte grunneierene.»

Fylkesmannen i Troms uttalte seg i brev av 4.9.2014:

«Reindriftsvurdering Kjækanelva

Småkraftverksutbygginger innebærer en forstyrrende anleggsfase. Det aktuelle område er definert som vår-, sommer- og høstbeiteområde for rein, i tillegg til kalvingsland. Kalvingsland er definert som særverdiområde for reindriften da reinen på denne tiden av året er svært sårbar for forstyrrelser. Kalvetunge og kalvende simler, samt kalvesimler i pregnancytiden, vil ved forstyrrelser kunne kaste/forlate kalven. I tillegg til at dette er en dyrevelferdsmessig problemstilling, er det selvfølgelig en utfordring som vil forringe reindriftens produksjon og dermed økonomi. Området rundt Kjækanelva blir tidlig bart og er derfor viktig som vårbeite.

Siden det berørte reinbeitedistriktet 33 Spalca kan bruke området gjennom hele barmarksperioden, vil anleggsarbeidene være forstyrrende for reindriftsnæringen. I tillegg har reinbeitedistriktet en trekkei som går gjennom de øvre delene av prosjektområdet. Flyttleier er jf. Reindriftslovens § 22 gitt et særskilt vern. Dette betyr at det er et arealdisponeringsforbud der tiltak kan eller vil sperre flyttleier.

Det er gjennomført omfattende studier og forskning som har vist at rein, og da særlig grad simleflokker, reduserer bruken av områder som ligger i nærheten av ulike fysiske inngrep og at rein reduserer bruken av områder i en avstand på inntil 2,5-10 km fra inngrepsområder. Unnvikelseeffekten rundt Kjækanelva vil være stor under anleggsperioden, men også under driftsperioden vil effekten kunne være stor pga. støy fra turbinene.

En utbygging av Kjækanelva vil etter fylkesmannens vurdering kunne medføre endringer i både driftsmønsteret og flokkstrukturen for Reinbeitedistrikt 33 Spalca og således ha negative konsekvenser for distriktet både økonomisk og økologisk.

Fylkesmannen mener at Kjækanelva kraftverk vil få store konsekvenser for reindriftens bruk av flyttleien og området generelt, og fremmer innsigelse i henhold til § 24 i vannressursloven til konsesjon for bygging av småkraftverk i Kjækanelva.

Fylkesmannen tar forbehold om at vår uttalelse på tema reindrift vil kunne endre seg etter planlagt befarings.

Miljøvurdering Kjækanelva

Deler av elva ble befart 1. august 2014. Opp til massetaket er det inngrep som vei, noe fylling mot elva og bru. Ovenfor massetaket er det ingen inngrep langs elva. Det er meget vanskelig å gå langs elva på grunn av store stein, tett oreskog og mye nedfall. Elvebreddene skrår relativt bratt ned mot elva. Fra Vangen renner elva i en vel 1.5 km lang og relativt dyp kløft med

bratte sider og til dels berg. Denne strekningen er omtrent utilgjengelig. Det går fram av utredningene at kløfta er dårlig undersøkt pga. dette. Øvre del av kløfta synes best undersøkt.

Gjennomføring av prosjektet vil medføre at små arealer vil endre status for inngrepsfrie områder.

Vi kan være enige i vurderingen av at påvirkningen på terrestrisk biologisk mangfold fra de direkte fysiske inngrepene forventes å være liten negativ. Kjækanelva vurderes til å ha liten eller ingen verdi for anadrom fisk.

Vi mener imidlertid at naturmangfoldverdiene i området er satt for lavt i søknaden. Potensialet for sjeldne arter i elvekløfta gjør at verdiene er større og utbyggingen kan ha større negative virkninger enn det som framgår av søknaden. Vi mener påvirkningene vil være minst middels negativ pga. potensial for sjeldne arter og rødlistarter, selv om det ikke er registrert slike. Foreslått minstevannføring på alminnelig lavvannføring er en meget lav Vannføring som vil forekomme i ca. 40 % av året. Ved en konsesjon må sommer-minstevannføringen minst være på 10-persentilen. Pga. stort potensial for naturmangfoldet i vassdraget frarår vi at det gis konsesjon. Vi varsler innsigelse i henhold til § 24 i vannressursloven til en konsesjon med en sommer-minstevannføring under 10-persentilen.

Basert på et føre-var-prinsipp bør det ikke gis konsesjon pga. stort potensial for sjeldne arter i elvekløfta. Vi viser her til naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet.

Søknaden konkluderer med at det er forekomster av de verdifulle naturtypene fossesprøytsone, berg og bergvegg og bjørkeskog med høystauder i prosjektområdet. Variasjonene i kløfta med berg, rasmark, små fosser, små fossesprutsoner, storsteinet, tett skog til soleksponerte berg gjør at det er potensial for moser, lav, sopp og planter – også sjeldne arter. Biologirapporten konkluderer bla med at det ville ha vært fordelaktig med høyere minstevannføring enn den omsøkte, for fuktighetskrevenende biologisk mangfold. (...)

Vurdering av samfunnssikkerhet og beredskap Kjækanelva

Det er et drikkevannsinntak i elva på ca. kote 80 for bygda Kjækan, dette er ikke registrert i Mattilsynets oversikt i Vann-nett. Det må avklares med Mattilsynet og kommunen om drikkevannssikkerheten opprettholdes med planlagt minstevannføring på 20 l/sek hele året.

Konklusjon

Fylkesmannen anbefaler at det ikke gis konsesjon for utbygging av Kjækanelva på grunn av stort potensial for sjeldent naturmangfold i vassdraget. Fylkesmannen mener også at Kjækanelva kraftverk vil få store konsekvenser for reindriftens bruk av flyttleien og området generelt. Det fremmes derfor innsigelse i henhold til § 24 i Vannressursloven til ev. konsesjon for bygging av småkraftverk i Kjækanelva.»

Troms fylkeskommune uttalte seg i brev av 1.9.2014:

«Kulturminner

Det er ikke registrert legalfredete kulturminner som vil komme i konflikt med tiltaket. Ved befarings av området ble det registrert tufter fra nyere tid, trolig med tilknytning til tidligere gruvedrift i området. Tuftene har ikke formelt vern som ikke-samiske kulturminner men har allikevel stor opplevelsesverdi for både lokalsamfunn og tilreisende. Vi oppfatter det som en

stor svakhet ved søknaden at verdien av disse kulturminnene ikke er vurdert. Ved ei eventuell realisering av tiltaket ber vi om at eventuelle markinngrep, som for eksempel vegutbedring, ikke skader kulturminnene.

For vurdering av samiske kulturminner viser vi til egen uttalelse fra Sametingets kulturminneforvaltning.

Landskap/ INON

Ved ei eventuell realisering av Kjækanelva kraftverk synes INON-bortfallet å være ubetydelig. Utover dette har vi ingen merknader til søknadens landskapsvurderinger.

Friluftsliv

Søknaden synes å være svært mangelfull, og til dels misvisende når det gjelder bruken av området i friluftssammenheng. Dersom vår anmodning om å bruke den lokale friluftskartlegginga hadde blitt tatt til følge (jf. vårt brev til Fjellkraft av 20.2.2014) ville det ha kommet frem at området er definert som et mye brukt og et svært viktig friluftsområde. Det går en «Tiltopps-sti» langs elva (traktorveg) til Kjækanfjellet, og Elvedalen er et populært rekreasjonsområde både sommer- og vinterstid. Veien opp langs elva er også en av flere innfallsporter til et stort nettverk av stier som brukes mye i sommerhalvåret, også med gode muligheter for syklende.

På bakgrunn av til dels mangelfull og dels misvisende opplysninger i konsesjonssøknad for Kjækanelva kraftverk vil vi på det sterkeste fraråde at det gis konsesjon slik søknaden nå foreligger, særlig med tanke på temaene friluftsliv og kulturmiljø. Vi ber derfor om tilleggsutredninger for temaene friluftsliv og kulturminner/ kulturmiljø for Kjækanelva kraftverk før vi kan ta endelig stilling til søknaden.»

Sametinget uttalte seg i e-post av 19.7.2014:

«Sametinget har ingen merknader til søknaden. Vi kjenner ikke til at det er registrert automatisk fredete samiske kulturminner i det aktuelle området.

Skulle det under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og Troms fylkeskommune, Kulturetaten omgående, jf. Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 andre ledd. Vi forutsetter at dette pålegget formidles til den som skal utføre arbeidet i marken.

Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder for Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Troms fylkeskommune.»

Direktoratet for mineralforvaltning uttalte seg i brev av 9.9.2014:

«Ved Kjækan er det i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sin database registrert en relativt stor breelvvifte. Avsetningen består av grovkornige masser, grus og stein, og forekomsten er klassifisert som meget viktig. Det fremkommer ikke av konsesjonssøknaden om det er gjort en vurdering av mulige konsekvenser tiltaket kan få for forekomsten.

I følge søknaden kan overskuddsmasser fra kraftprosjektet plasseres, midlertidig eller permanent, i det eksisterende massetaket på østsiden av Kjækanelva. Det er ingen opplysninger om kvaliteten til overskuddsmassene, bruksformål eller etterspørsel. Om det blir bestemt at overskuddsmassene skal plasseres i eksisterende massetak, anbefaler DMF at

overskuddsmassene plasseres slik at de ikke er til hinder eller fører til at forekomsten blir utilgjengelig for uttak.

På generelt grunnlag ber vi om at mineralressurser blir et utredingstema og omtalt under punkt 3 i konsesjonssøknaden «Virkning for miljø, naturressurser og samfunn». Utredningen må synliggjøre i hvilken grad mineralressurser berøres av tiltaket.

NGU sine databaser gir informasjon om lokalisering, kvaliteter og verdivurdering av mineralressurser.»

Statens vegvesen uttalte seg i e-post av 3.9.2014:

«Statens vegvesen viser til mottatt høring vedr ovenfor nevnte kraftverk. Dette er en sak som ikke behandles etter plan- og bygningsloven som reguleringssak. Så vår involvering vil være knyttet til byggegrenser og avkjørsel fra fylkesveg.

For å komme med en nærmere uttalelse rundt dette må kartgrunnlag med bygninger og avkjørsler oversendes. Men dette vil ikke være nødvendig før tiltaket iverksettes.»

Mattilsynet uttalte seg i brev av 9.9.2014:

«Mattilsynet forvaltar Matlova og drikkevannsforskrifta. Vedtaksmyndighet og insigelsesmyndighet er deligert til distriktskontora.

Mattilsynet uttaler seg i denne saka på grunn av Kjækan Vannverk som har Kjækanelva som einaste vannkilde. Kjækan vv forsyner 13 boliger og 10 fritidsboliger, tilsaman ca 80 personer i tillegg til skulen.

Vannverket er ikkje så stort, men for den enkelte abonnent er det like viktig som eit større vannverk. Råvannskvaliteten er svært bra. Det er sandfilter ved inntaket. Ingen desinfeksjon.

Som det går fram av kraftverksplanane, vil det bli ein del graving like ved elva. Ein må rekna med at dette fører til auka partikkel-belastning i vatnet, som søker også skriv. Der det er bratt terreng blir faren forsterka.

Søker skriv også at mindre vannføring, vil gi mindre uttynningseffekt i forhold til forurensing. Dette kan vi rekna med å sjå i forhold til den bakteriologiske kvaliteten som følger av rein som beiter og anna dyreliv.

Installasjon av UV-anlegg i vannverket har vore diskutert, men står ikkje øverst på prioriterings-lista i den samla planen for oppgradering av vannverka i Kvæningen.

UV-anlegg er svært sårbare for partiklar og farge i vatnet. Det må vera høg nok UV-transmisjon for at eit UV-anlegg skal fungera. UV-anlegg er gode desinfeksjonsanlegg når UV-transmisjonen er bra. Men når det er mykje partiklar eller uklarhet i vatnet, kan ein risikera at det ikkje virker særlig godt.

Konklusjon

Skal utbyggjinga gjennomførast, bør det før oppstart av kraftprosjektet, skaffast alternativt drikkevann med den same kvaliteten og leveringssikkerheten som Kjækanelva, for abonnentane til Kjækan vannverk. Eventuelt må det gjerast tiltak som sikrar vannkvaliteten og leveransen frå før oppstart og så lenge anleggsvirksomheten har innvirkning på

råvannskvaliteten, men det er kanskje ikke så lett. Tiltak som krev ekstra kompetanse og personalresursar eller andre resursar bør utbyggjer ta ansvar for.

Kvæningen er ein liten kommune og har allerede brukt forholdsvis store resurser på utfordringar i forbindelse med utbygging av kraftverk i kilden til eit vannverk. Dette vannverket har ennå ikkje oppretta den same sikkerheten for kvalitet og levering som det hadde før inngrepa begynte og vil fortsatt krevja ekstra oppfølging.»

Forum for Natur og Friluftsliv Troms uttalte seg i brev av 8.9.2014:

«Friluftsliv

Søker skriver at prosjektets influensområde har liten verdi for friluftsliv, samt at konsekvensene av eventuell utbygging blir ubetydelig til liten. FNF Troms ønsker å nyansere denne påstanden ved å vise til et omfattende verdikartleggingsprosjekt. Over en periode på to år har Troms fylkeskommune gjennomført et prosjekt med kartlegging og verdivurdering av friluftsområdene i fylket. Fylkeskommunen har koordinert arbeidet, mens det er regionale/lokale prosjektgrupper med bred medvirkning (kommunen, interesseorganisasjoner m.m.) som har gjennomført verdikartleggingen etter faglige metoder. Resultatet viser at influensområdet og Kjækanelva ligger innenfor verdiområde A, Kvæangsfjellet og indre Kvæningen, som er svært viktig for friluftsliv. Her er bruken både lokalt, regionalt og nasjonalt viktig.

FNF Troms er klar over at verdivurderingen tar for seg relativt store områder og at ikke alle områder innenfor er like mye brukt. Selve området oppover langs Kjækanelva er likevel godt besøkt og en yndet innfallsport videre innover fjellet. Området har gode fiskevann og høyfjellet er lett tilgjengelig fra dalen. Blant annet er Goppisdalen et populært og mye brukt område i friluftssammenheng, både sommer som vinter. Kjækanelva blir også benyttet en del til fiske, og lokale innbyggere forteller om at de har fisket anadrome fiskearter der i generasjoner.

INON

Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det aller mest inngrepsfri natur i Nord-Norge, noe som gir oss et særlig ansvar for å ta godt vare på de gjenværende områdene. Ivaretagelse av INON er også en del av den nasjonale miljøpolitikken. Mye av Kvæangens fortrinn ligger nettopp i den storslåtte og urørte naturen. I den relativt nye INON-rapporten fra Miljødirektoratet kan vi lese at i 5-årsperioden 2008-2012 er Kvæningen det fylket i Troms med størst tap av villmarkspregede områder, 8,33 km². I dette tilfelle vil nærmest ingen INON gå tapt ved en eventuell utbygging, likevel vil den opplevde villmarksfølelsen / samt av tidligere kulturlandskap påvirkes.

Samlet belastning

Slik det står skrevet i søknaden har Kvæningen allerede mye utbygd kraft i sin kommune, samt i nabokommunen Nordreisa. Det er betydelig utbygd storkraft i Kvæningen, i tillegg til noe småkraft i senere tid. Det store Kvæningen kraftverk ligger i nærmest umiddelbar nærhet til Kjæknelva, noe som bør vektlegges da vassdragsressursene allerede er kraftig berørt i området. Den samlede belastningen må vurderes nøye etter § 10 i naturmangfoldloven om økosystemtilnærming og vurdering av samlet belastning ved inngrep i norsk natur.

Samfunnsmessige virkninger

FNF Troms bemerker seg den meget høye utbygningsprisen på 7,1 NOK/kWh. Som for Sandneselva stiller vi også her spørsmålet om det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og forsvarlig å gå i gang med et prosjekt med et slikt utgangspunkt. De forventede inntekter til grunneiere og kommune ser ut til å være meget usikkert, og en unødvendig sjanse å ta hva gjelder at prosjektet gir relativt lite kraftutbytte og at inngrepene medfører flere negative konsekvenser. NVE bør vektlegge prosjektets høye utbygningspris. Søker skriver at tiltaket forventes å gi små positive konsekvenser for samfunnsmessige virkninger. Etter hva FNF Troms kan se er dette basert på stor usikkerhet. Samtidig har tiltaket middels negative konsekvenser på flere allmenne interesser. Dersom kraftverket gis konsesjon, mener vi at den foreslåtte minstevannsføringen på 0,02 m³/s bør heves for bedre å ivareta levevilkårene i vassdraget, samt landskapskvalitetene.

Konklusjon

En utbygging av Kjækanelva vil føre til negative konsekvenser for friluftsliv og landskap. Utbyggingskostnadene til prosjektet er meget høye og FNF Troms tviler på at det vil være samfunnsmessig lønnsomt å gjennomføre prosjektet. FNF Troms ba om utsatt frist for å kunne samle mere kunnskap om Kjækanelva, men fikk avslag. Vi ønsker å følge prosessen videre og komme tilbake med mer kunnskap, eventuelt ved befaring og i en tilleggsuttalelse.»

Reinbeitedistrikt 33 Spalca uttalte seg i brev av 29.9.2014:

«Reinbeitedistriktets styre har behandlet saken og fattet følgende bestemmelse:

Reinbeitedistriktet motsetter seg Kjækanelva-kraftverkets søknad!

Ifølge distriktsplan punkt 1.5 godkjenner ikke reinbeitedistriktet innskrenkninger/ødeleggelser av beitemarker (se s. 2). På denne plassen har det allerede blitt gjort ulovlige innskrenkninger, og det i sin tur ødelegger for reinnæringen. Der hvor det er søkt om tillatelse til å sette opp kraftverk, har reinbeitedistriktet kalvingsplass og viktig reintråkk. Plassen er i tillegg sentralt sommerbeiteland. Det finns ingen andre elver i nærheten, og om man demmer opp der, tørker alle andre vann også.

Utdrag av distriktsplan:

Spalca er gjennom tidene blitt belastet med ulike inngrep og forstyrrelser. Flere plasser i distriktet har det vært drevet gruvedrift. Rester av gruveanleggene, bl.a. store gruveganger som ikke er tettet, står igjen etter at drifta er nedlagt. Disse utgjør en fare både for rein og reindrivere og ellers alminnelig ferdsel. Distriktet mener at Kvæningen kommune og de som drev gruvene er ansvarlige for å rydde opp og tette igjen gruvegangene.

Det er mange hytter/gammer i distriktet, både lovlige og ulovlige. Distriktsstyret har flere ganger tatt dette opp med Kvæningen kommune og også med reindriftsadministrasjonen, og bedt om at ulovlige hytter/gammer må rives, uten at dette er blitt tatt til følge.

Alle inngrepene til sammen i distriktet medfører at distriktet ikke kan drive sin virksomhet optimalt og på tradisjonelt vis.»

Clemens Kraft AS har kommentert de innkommende høringsuttalelsene i brev av 3.10.2014:

Mattilsynet:

«Clemens kraft AS har tatt kontakt med Kvæningen kommune med sikte på å få til en god vannforsyning ved en kraftverksutbygging i Kjækanelva. Her ses på løsninger som vil gi minst like god vannforsyning som i dag. Løsning med grunnvannsboring og eller UV-anlegg blir vurdert.

Ut fra oppgitt antall personekvivalenter tilknyttet til vannverket vurderer vi det slik at det er mulig å få til en løsning som sikrer nok vann og godt vann til vannverket innenfor rammene i konsesjonssøknaden. Dette må løses i samarbeid med vannverkseier og Mattilsynet. Egen avtale som sikrer partene i prosessen må utarbeides.»

Kvæningen kommune:

«Søknaden er feil i forhold til opplysninger om dårlig vannkvalitet ved Kjækanelva vannverk. Selv om det mangler UV-anlegg ved vannverket, fungerer vannverket godt med kun sandfilteranlegg. Clemens kraft AS har tatt kontakt med Kvæningen kommune med sikte på å få til en god vannforsyning ved en kraftverksutbygging i Kjækanelva. Her ses på løsninger som vil gi minst like god vannforsyning som i dag. Løsning med grunnvannsboring og eller VU-anlegg blir vurdert. Det vil opprettes en avtale mellom utbygger og vannverkseier som sikrer juridiske forhold knyttet problemer med vannforsyningen som skyldes kraftverksutbyggingen i Kjækanelva.

Kraftverket er planlagt plassert ved elva i et område med bebyggelse nær anlegget. Støyreduksjon ved kraftverket utføres i henhold til anbefalingene i NVE veileder 10-2206 «Støy fra småkraftverk». Her kan nevnes støyskjerming fra utløpskanal og støyskjerming i bygningskonstruksjon, vifter vendt bort fra bebyggelse, alternativt vannkjøling av generator.

I forhold til grunnrettigheter er det nå tatt kontakt med grunneier som blir direkte berørt av rørgata på sin eiendom. Vi er i en positiv dialog med sikte på å få til en avtale om rettighet til installasjoner på eiendommen. Når det gjelder adkomst frem til denne eiendommen planlegges primært brukt rørtrase i anleggsfasen.

I driftsfasen og for noe transport i anleggsfasen ønskes brukt eksisterende adkomstvei frem til Vangen gnr 31, bnr 15. Av de opplysninger vi har fått oppfatter vi denne veien for å være kommunalt forvaltet selv om denne går over 5 private eiendommer. Nærmere avtale om bruk av denne veien må inngås om den skal brukes av kraftverket.

I forhold til fallrett kan vi ikke finne dokumenter i grunnboka på eiendommene som tilsier at fallrettighetene tillegges andre eiendommer enn de 2 vi allerede har avtale med. Om det allikevel finnes dokumentasjon som tilsier at dette er feil ber vi om at disse grunneierne fremlegger dette. Inntil slik dokumentasjon foreligger må vi forholde oss til den dokumentasjonen vi har klart å fremskaffe.»

Kommentarer til punkter fra Grunneiermøte (vedlegg til kommunens uttalelse):

«Pkt 1.2

Vi mener at avtalen er inngått på feil grunnlag, da kun 1 av 10 berørte grunneiere er part i avtalen. De 9 av 10 grunneiere er ikke part i avtalen. De fleste påstander under dette pkt. kan

det såes tvil om, både når det gjelder grunneierforhold, fallrettigheter og det samfunnsmessige.

Vi stiller spørsmål om hvordan dette tiltaket skal sikre bosetning i lokalsamfunnet?

Tiltakshavers kommentarer:

Ut fra tilgjengelige dokumenter og undersøkelser i grunnboka og på eiendommene finner vi ikke noe som tilsier at fallrettighetene tillegger andre eiendommer enn de 2 vi allerede har avtale med. Om det allikevel finnes dokumentasjon som tilsier at dette er feil ber vi om at disse grunneierne fremlegger dette. Inntil slik dokumentasjon foreligger må vi forholde oss til den dokumentasjonen vi har klart å fremskaffe.

Pkt 2.1

Hva ligger det i at "Det tas forbehold om justering i størrelse for rørdiameter og antall turbiner"?

Tiltakshavers kommentarer:

Detaljplaner og optimalisering vil avgjøre endelige tekniske løsninger for kraftverket. Det kan foretas justeringer i forhold til konsesjonssøknaden. Dette gjøres innenfor rammene i konsesjonsbetingelsene.

Pkt 2.2.1

Utbedring og vedlikehold av gruvevei under anleggs og driftsfase må det legges krav om.

Tiltakshavers kommentarer:

Vi er åpne for å diskutere løsninger i forhold til oppgradering og drift av eksisterende skogsbilvei langs planlagt rørgate. I en utbyggingsfase vil en oppgradering av veien være naturlig sett i forhold til at rørtraseen er planlagt lagt i veiskulderen med behov for grøfting, stikkrenner og dekke på eksisterende vei. I driftsfasen av kraftverket vil et samarbeid om vedlikehold være naturlig dette i forhold til vårt behov for tilsyn med inntaket for kraftverket.

Pkt 2.2.2

Vi er kritiske til at det ikke er gjort vannføringsmålinger i Kjækanelva. Men at det er gjort beregninger på grunnlag av vannføring i Lillefossen (Navitelva), som er i et område som har betraktelig mer nedbør enn Kjækan.

Tiltakshavers kommentarer:

Alle hydrologiske data vil bli gjennomgått av våre hydrologer i forbindelse med detaljplanleggingen. Det er montert vannmåler i Kjækanelva, data fra denne vil også bli vurdert i denne sammenhengen.

Pkt 2.2.3

Hvor stor i utstrekning vil inntaksdammen bli? Vil det på noen måte komme i konflikt med bruken av allmenningen Goppisdalen, som er et populært rekreasjonsområde for lokalbefolkningen og tilreisende, både sommer og vinterstid. Vi stiller spørsmål om hvordan dette berøre gruvevei, eller scooterløype?

Tiltakshavers kommentarer:

Inntaksdammen vil ikke berøre vei eller scooterløypa i området. Det er ca. 70 meter i terrenget fra inntaket i elva og opp til veien, dammen vil ha en utstrekning på ca. 10-12 m på begge siden av elva og med en mindre oppdemming bak.

Pkt 2.2.4

Vannveien vil gå forbi både et bolighus, gårdsbruk og fritidsbolig. Og anslagsvis 70% av vannveien vil gå på annen eiendom. Ingen av de berørte parter har vært forespurt eller er på noen som helst måte opplyst om prosjektet.

Tiltakshavers kommentarer:

Vi beklager at berørte grunneiere ikke har vært informert. Det er nå opprettet kontakt med grunneier på 31/15 og det har vært avholdt et møte hvor saken ble gjennomgått. Det ble befart en trase for som alternativ rørtrase som ligger utenom tomte til gårdsbruket og godt unna fritidsboligen. I forhold til rørtrase langt veien på 31/15 er vi nå i samtaler med grunneier i forhold til å få til en avtale om grunn for dette.

Pkt 2.2.6

Bruk av eksisterende gruvevei er ikke avklart med grunneiere og rettighetshavere til denne, da den er å betrakte som en privat vei, jmf kommunens arealplan.

Tiltakshavers kommentarer:

Her henvises til uttalelse i punkt 2.2.4 for den delen som går på 31/15. Når det gjelder nedre del av veien oppfatter vi denne å være kommunalt forvaltet. I den grad vi må bruke denne i anleggsfasen ønsker vi å inngå avtale om bruk av denne i forhold til vedlikehold under og opprusting etter bruk.

Pkt 2.4

Det bestrides at det vil bidra til opprettholdelse av lokal bosetning og at det vil være noen inntekter som blir lokalt, da søkerne ikke er bosatt i kommunen.

Tiltakshavers kommentarer:

I forhold til lokalverdiskaping knytter dette seg til lokal sysselsetting i anleggs og driftsfasen. Det vil gi skatteinntekter til kommune og fylkeskommune. Inntekter fra fall leie vil tilligge det enkelte gårdsbruk som har fallrett.

Pkt 2.5.2 Eiendomsforhold

Det er mange flere grunneiere som blir berørt enn det som kommer fram av vedlegg 6. Både når det gjelder fallrettigheter og de arealer som er nødvendig å benytte seg av i forbindelse med utbygging.

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til uttalelse ovenfor under punkt 1.2 og 2.2.4.

Pkt 2.6.1

LNF område kategori A er ikke avsatt til industri. Og må derav ha dispensasjon fra kommunens arealplan. Dette har ikke vært på høring.

Tiltakshavers kommentarer:

I forbindelse med detaljplanleggingen er det vanlig at det søkes kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel.

Pkt 2.6.4

Lokale innbyggere har fisket anadrome fiskearter i Kjækanelva i flere generasjoner.

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til utredninger om fisk i konsesjonssøknaden. Det er blant annet foretatt prøvefiske med elektrisk fiskeapparat i oktober 2009.

Pkt 3.1

Angitte minstevannføring på 0,02 m³/s er intetsigende begrep for oss, og vårt spørsmål er hvor er dette måles. Vi er opptatt av at vi skal beholde vannmengde og vannkvalitet i det kommunale vannverket. Et annet poeng vi er opptatt av det skal være fisk i elva.

Tiltakshavers kommentarer:

Minstevannføring er søkt med 20 liter pr sekund hele året, noe som tilsvarer alminnelig lavvannsføring i vassdraget. Dette måles på dammen med tillegg for vann i restfeltet nedenfor dammen. Denne vannføringen vil være tilstrekkelig for å sikre nok vann for det kommunale vannverket på kote 100.

Pkt 3.2.2

Vi lurte på om dette si at det vil føre til økt isdannelse på sjøen, og hvilke konsekvenser det vil ha for bosetning og næringsvirksomhet i Kjækan. Det er en turistbedrift med kaianlegg som satser på bl.a. fisketurisme i Kjækanbukta, Nord Troms Hytteferier (som har nye eiere som satser på større helårsdrift). Det er også en del naust og båtopptrekk i området som kan bli berørt ved isdannelser.

Tiltakshavers kommentarer:

Kraftverket vil ikke gi økt isdannelse på sjøen. Det er ikke oppdemming med magasin på kraftverket, elva vil derfor renne som i dag fra kraftstasjonen og ut i sjøen. Noe redusert vannføring mellom dam og kraftstasjon i perioder kraftverket er i drift da vannet som nyttes i kraftverket tar veien gjennom rørgata. Om vinteren vil trolig kraftverket stå på grunn av lite vann i elva, da renner Kjækanelva som den alltid har gjort.

Pkt 3.3

Ved fjerning av vegetasjon utgraving i morenemasser i bratt terreng, er det stor fare for utvasking av masser ved kraftig nedbør.

Tiltakshavers kommentarer:

Område for dam, rørgate og stasjon ligger i relativt flatt terreng. Tiltakene vil revegeteres i løpet av en tid etter bygging, noe lengre tid høyere oppe. Terrenget planeres og faren for

utgraving og utvasking er liten. Eksisterende vei utbedres, grøftes, legges stikkrenner slik at den utvasking som pågår der langs planlagt rørtrase stopper.

Pkt 3.4.2

Ikke avtale om å bruke gruvevei, hvis, så må det avtales om utbedring av vei, samt vedlikehold etter en angitt standard.

Tiltakshavers kommentarer: Her vises til punkt 2.2.4.

Pkt 3.5.1

Konkludert situasjon er feilaktig.

Tiltakshavers kommentarer:

Her henvises til konklusjon i BM rapport og resultater etter elektrofiske.

Pkt 3.8.1

Påviste forminner fra 1878 og tidligere seterdrift i Goppisdalen, og spor etter gruvevirksomheten har stor verdi for lokalbefolkning og tilreisende. Det er en del av identiteten til lokalbefolkningen som i hovedtrekk er etterkommere av gruvesamfunnet som skapte bygda.

Tiltakshavers kommentarer:

Tiltaket vil ikke komme i direkte berøring med påviste kulturminner som ligger langs veien høyere oppe enn planlagt tiltak. I forhold til rester etter telefonlinje rundt kote 225 vil man kunne tilpasse detaljplanen slik at man unngår å komme i berøring med dette. Gruveveien er i særdeles dårlig forfatning og vil ved en utbygging kunne utbedres og settes i en bedre stand til felles nytte.

Pkt 3.8.2

Gruvesamfunnet er et særegent kulturmiljø. All forringelse av disse sporene vil ha negativ virkning.

Tiltakshavers kommentarer:

Tiltaket vil ikke berøre disse sporene jamfør punkt 3.8.1.

Pkt. 3.9.2

Hvordan kan Fjellkraft anta at skog ikke vil bli hogd, og vannvei over dyrket mark ikke vil beslaglegge areal, når de ikke har vært i kontakt med grunneiere om deres eventuelle planer om utnyttelse av eiendommene?

Tiltakshavers kommentarer:

Antakelsen i søknaden er feil. Det er nå dialog med grunneier. Rørtrase planlegges nå lagt om utenom dyrket mark, her vises til vedlegg med forslag til omlegging av trase. En utbedring av veien opp lia vil bedre forholdene for uttak av skog på eiendommene.

Pkt 3.10

På hvilket grunnlag kan det fastslås at det tidvis er dårlig vannkvalitet. Det er foretatt månedlige målinger av vannkvalitet over en 30 års periode, Vannkvaliteten er fremragende.

Tiltakshavers kommentarer:

Dette er en feil antakelse i konsesjonssøknaden. I følge vannverkseier Kvæningen kommune er vannkvaliteten god på vannverket. Anlegget er bygd opp med rensing med sandfilter, dette fungerer i dag godt. Det er imidlertid ikke etablert en sekundær barriere med UV-anlegg eller tilsvarende. Det er nå opprettet kontakt med Kvæningen kommune i forhold til å finne en løsning som vil gi minst like god vannforsyning ved vannverket ved en utbygging.

Pkt 3.11.1

Tilrettelegging av friluftsbasert turisme er under etablering. Nord-Troms Hytteferier har nye eiere som satser i et vidt spekter. Prosjektområdet blir flittig benyttet som rekreasjonsområde. Eksempelvis allmenningen Goppisdalen (der hvor inntakسدemning er planlagt).

Tiltakshavers kommentarer:

Tiltaket vil ikke komme i berøring med allmenningen i dalen, dammen vil ligge ca. 70 meter nedenfor veien. Veien opp til dalen er nå i særlig dårlig forfatning, en utbygging vil kunne gi bedre forhold for turisme og friluftsliv gjennom at veien opp til planlagt dam utbedres til den stand den en gang var.

Pkt 3.11.2

Ved en eventuell utbygging må det stilles krav til utbedring og årlig vedlikehold av vei etter en angitt standard. Samt avtale om bruk i driftsfase med berørte parter. (kan være begrensninger til når på døgnet den kan brukes, og med hvilken type kjøretøyer).

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til punkter ovenfor i forhold til avtale om veien. Grunneier og lokalbefolkningen sammen med andre aktører som har rettigheter i området vil som i dag avgjøre hvordan veien skal brukes. Kraftverket vil kun sporadisk ha bruk for tilgang for tilsyn og drift av inntak.

Pkt 3.14

Vi mener at det er flere grunneiere som blir direkte berørt enn de som er nevnt i vedlegg 6.

Vi stiller spørsmål om hvordan etableringen vil gi inntekter for lokalbefolkning og kommune, både under anlegg og driftsfase.

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til uttalelse i punkt 1.2. Vi kan ikke finne slik dokumentasjon ut fra grunnboka. Vi ber om at grunneierne fremlegger dokumentasjon på fallrett.

Pkt 3.16

Utrygghet pga av konsekvenser ved brudd på dam og trykkrør. Vi etterlyser en utredning av hvilke boliger er i risikosone, og hvilke eiendommer vil få forringet verdien på grunn av det.

Tiltakshavers kommentarer:

Konsekvenser ved brudd på dam og trykkrør er beskrevet i vedlegg til konsesjonssøknaden. Anlegget bygges etter strenge sikkerhetsklasser. I forhold til rørgate vil et mindre hull i verste fall kunne gjøre skade innenfor en viss avstand fra rørgata. Normalt gjelder dette her bygninger og installasjoner som ligger innenfor en avstand på 120-160 meter fra rørgata, større skade jo nærmere rørgata. I vedlagte forslag til endret rørtrase legges rørgata bort fra bebyggelsen og dyrka mark på kote 100, mot skråningen ned mot elva. Dette vil kraftig redusere risikoen for eventuelle skader i området.

Pkt 3.18

Forringelse av kulturminner. Visuell forurensning av populært rekreasjonsområde (Inntaksdam i allmenningen Goppisdalen) Området er også satt av til beiteland for husdyrhold, flere eiendommer som har beiterett i tiltaksområdet.

Tiltakshavers kommentarer:

Vi mener kulturminner ikke blir berørt. Heller ingen vesentlig visuell forurensning av rekreasjonsområde, da dammen ligger skjermet og i god avstand fra veien og området i Goppisdalen. Beiteforholdene for husdyr vil bli noe redusert i anleggsfasen men vil ta seg opp igjen etter anlegget avslutning.

Pkt 3.19

Inntaksdam er planlagt i et rekreasjonsområde, og vi understreker at det berører friluftsområdet.

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til uttalelser ovenfor. Nærmere vurdering av dette kan gjøres i forbindelse med befaringen i området.

Pkt 4.1 Minstevannføring.

Vil en minstevannføring på 0,02 m³/s virkelig sikre levevilkårene for det biologiske mangfoldet? Og hvor skal minstevannføringen måles?

Støyreduserende tiltak.

Støyreduksjon som utføres etter det som er "økonomisk forsvarlig for prosjektet" er helt forkastelig. Det må stilles krav om maks støynivå, finnes normer for hvordan det kan være i et boligområde.

Tiltakshavers kommentarer:

Her vises til BM-rapport vedlagt konsesjonssøknaden og uttalelser ovenfor. Støyreduksjon utføres i henhold til anbefalingene i NVE veileder i forhold til støyreduksjoner fra småkraftverk i områder med bebyggelse nær anlegget. Her kan nevnes støyskjerming fra utløpskanal og støyskjerming i bygningskonstruksjon, vifter vendt bort fra bebyggelse, alternativt vannkjøling av generator.

Pkt 4.2

Omløpsventil må det stilles krav om da det er oppgang av fisk i elva

På bakgrunn av dette så bes det om en konsekvensutredning som avklarer punktene som det reises tvil/spørsmål om, nå og eventuelt senere i prosessen, før en ny høring sendes ut til alle berørte parter. Våre innsigelser fremmes til Kvæningen kommune som er offentlig høringsinstans i saken.

Tiltakshavers kommentarer:

Her må vi igjen støtte oss på vedlagte rapport fra biolog i forhold til fisk i elva kommentert ovenfor.»

Fylkesmannen i Troms:

«Ved god planlegging, god dialog og samordning med reindrifta mener tiltakshaver at utbyggingen i Kjækanelva kan gjennomføres uten store konsekvenser for reindrifta.

Tiltakshaver vil gjerne se på og diskutere minstevannsslipp for sommersesongen på 10-persentil nivå.»

Reinbeitedistrikt 33 Spalca:

«Ved god planlegging, god dialog og samordning med reindrifta mener tiltakshaver at utbyggingen i Kjækanelva kan gjennomføres uten store konsekvenser for reindrifta. Tiltaket er nedgravd og synlig inntakskonstruksjon har et meget begrenset omfang, noe vi mener gjør at tiltaket ikke medfører store konsekvenser for reindrifta i driftsfasen. Det vil slippes minstevannføring i elva.»

Troms fylkeskommune:

«Da konsesjonssøknaden ble skrevet i 2009-2010 var kartleggingen av friluftsområder i Kvæningen ikke ferdig. Av ulike grunner er søknaden blitt liggende uten oppfølging. Tiltaket i Kjækanelva ligger i friluftsområdet Kvæangsfjellet og Indre Kvæningen. Vi har nå fått oversendt beskrivelsen for bruk og verdivurdering av friluftsområdet. Veien opp til området i dalen er i svært dårlig tilstand, lokalbefolkningen har etter beste evne og tilgjengelige ressurser forsøkt å utbedre denne til en stand som gjør at den kan brukes slik den har vært brukt i all den tid den har eksistert. Ved en utbygging vil kraftverket, grunneiere og innbyggerne dra felles nytte av at veien blir oppgradert til en standard som gjør at den kan brukes til friluftsliv, skogsdrift m.m., her nevnes tiltak som grøfning, stikkrenner og dekkelegging.

På en skala fra 1 til 5 (liten til stor verdi) har en rekke tema fått vurderingen stor verdi (5). Dette gjelder bl.a. bruk, opplevelseskvaliteter, symbolverdi og tilgjengelighet. I en totalvurdering er friluftsområdet blitt vurdert til svært viktig (A).

Metoden brukt i kartleggingen kan det nok stilles en del spørsmål ved, blant annet er motorisert ferdsel og bruk av scooter ikke definert av veilederen som friluftsliv og kan ikke regnes inn her. Området i Kjækan er først og fremst brukt av snøscootere da det går scooterløype opp langs den gamle anleggsveien der tiltaket er planlagt. Det er nok først og fremst områdene i Kvæangsbotten som veier tyngst i denne verdivurderingen. Tiltaket vil heller ikke berøre området i Goppisdalen direkte. Inntaket er plassert godt bort fra veien opp til dalen, knapt synlig. Rørtrase inn til inntaket graves ned og legges bort fra veien. Dette kan befares og ses nærmere på i forbindelse med befaringen av området.»

Statens vegvesen:

«Statens vegvesen legger opp til en ryddig og grei prosess som vil bli fulgt opp av tiltakshaver når et positivt konsesjonsvedtak foreligger. Dette gjelder spesielt byggegrense og utforming av avkjøring fra Fylkesvei.»

Direktorat for mineralforvaltning:

«Tiltakshaver tar uttalelsen til etterretning og vil ta dette opp i forbindelse med utarbeidelse av detaljplanen. I utgangspunktet skal det ikke være overskuddsmasser av betydning da massene benyttes lokalt langs rørgata, veier og på stasjonstomta.»

Forum for Natur og Friluftsliv:

«Her viser vi til våre kommentarer til fylkeskommunens uttalelse.»

Uttalelsen fra FNF tas til etterretning.

Her viser vi til våre kommentarer til fylkesmannens uttalelse om minstevannsslipp. Dette gjentas ikke her.

Uttalelsen tas til etterretning.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 11,1 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,36 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,9, og nedbørfeltet har ikke bre. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og sommerflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 80 og 20 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 20 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,9 m³/s og minste driftsvannføring 0,04 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 20 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 56 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 20 l/s, vil dette gi en restvannføring på omtrent 155 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 50 dager i et middels vått år. I 176 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 42 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er svært høy, men at det er et betydelig overløp over inntaksdammen på sommeren. Resten av året vil slukeevnen frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Kjækanelva kraftverk til omtrent 4,7 GWh fordelt på 0,6 GWh vinterproduksjon og 4,1 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 33,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 7,1 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi får omtrent samme produksjon og kostnader som søkeren gikk prisnivå 2010. Kostnadsoverslaget har en usikkerhet på ± 20 %. Basert på konsesjonssøkers verdier med kostnad referert til prisnivå 1.1.2015, vil omsøkte prosjekt ha en spesifikk utbyggingskostnad på 7,15 kr/kWh og LCOE på 53 øre/kWh. Dette er svært høyt i forhold til konsesjonssaker de siste årene. Med en usikkerhet på ± 20 % for kostnadsoverslaget kan energikostnaden over levetiden (LCOE) være mellom 43 og 62 øre/kWh. Energifkostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv netto nåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

NVE vurderer tiltaket til å ha svært høye kostnader i forhold til andre småskala vannkraftverk som har søkt konsesjon de siste årene, og kostnadene er også høye i forhold til konsesjonssøkte vindkraftverk. NVE vurderer det som lite sannsynlig at tiltaket vil kunne være lønnsomt i elsertifikatsystemet, men dette kan ikke utelukkes helt av hensyn til usikkerhet i kostnadsoverslaget.

Friluftsliv/brukerinteresser

Fylkesmannen i Troms og Troms fylkeskommune har utviklet en kartløsning (Tromsatlas) hvor blant annet friluftsområder i Kvænangen er kartlagt og verdisatt. Tiltaksområdet ligger under området *Kvænangsfjellet og indre Kvænangen* som er gitt verdien *svært viktig friluftsområde*. Av beskrivelsen av delområdet står det at området er meget naturskjønt og mye brukt hele året. Området er gitt stor verdi på bruk, opplevelseskvaliteter, spesielt landskap, symbolverdi og tilgjengelighet.

Troms fylkeskommune skriver følgende om tiltaksområdet i sin høringsuttalelse: *«Det går en «Tiltopps-sti» langs elva (traktorveg) til Kjækanfjellet, og Elvedalen er et populært rekreasjonsområde både sommer- og vinterstid. Veien opp langs elva er også en av flere innfallsporter til et stort nettverk av stier som brukes mye i sommerhalvåret, også med gode muligheter for syklende.»* FNF Troms har også skrevet følgende om friluftsliv spesifikt for søknaden om Kjækanelva kraftverk: *«(...) Selve området oppover langs Kjækanelva er likevel godt besøkt og en yndet innfallsport videre innover fjellet. Området har gode fiskevann og høyfjellet er lett tilgjengelig fra dalen. Blant annet er Goppisdalen et populært og mye brukt område i friluftssammenheng, både sommer som vinter. (...)»*

I midtre og nedre deler av tiltaksområdet går planlagt vannvei og elva et godt stykke fra stien/traktorveien, i et område som stedvis er utilgjengelig på grunn av skog og svært bratt terreng nært elva. Elveløpet går i en markert V-dal og er ikke synlig fra traktorveien/turstien i midtre og nedre deler av prosjektområdet. Etter NVEs syn vil tiltaket i størst grad berøre friluftsliv og brukerinteresser i de midtre og øvre delene av tiltaksområdet. Fra omtrent 130 moh. og opp til inntaket vil vannveien og stien fra Kjækan i stor grad sammenfalle. Opp mot inntaksområdet er også elva nærmere turstien. Det er behov for en relativt bred dam som skal arronderes mot løsmasser på nordsiden av elva. For å få rørgata ut med fall blir det behov for å gjøre store inngrep i sidebratt parti med motfall. Partiet er anslagsvis 150-200 m langt og vil kreve en skjæring på 5-10 m i dybde. NVE mener det er terrenginngrepene fra legging av vannvei og bygging av inntak som medfører størst ulemper for brukerinteresser og friluftsliv. NVE mener inngrepene rundt inntaksområdet vil bli omfattende. Størstedelen av disse ulempene vil være under anleggsfasen, men det er sannsynlig at revegetering vil ta forholdsvis lang tid i øvre del. Skjæringen fra vannveien og inntaket er permanente inngrep som også vil medføre ulemper i driftsfasen. Området er registrert som et svært viktig friluftsområde, og tiltaket vil berøre en tursti. NVE vektlegger verdisetningen av området og at området er mye brukt. Forholdet til friluftsliv og brukerinteresser har vært viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Kjækanelva kraftverk.

Reindrift

I tiltaksområdet er det registrert vårbeite 1 og sommerbeite 2 for reindrift. Området brukes som kalvingsområde og det er en flyttlei like overfor inntaksområdet. Reinbeitedistrikt 33 Spalca skriver i sin høringsuttalelse at kraftverksplanene vil berøre kalvingsplass og viktig reintråkk. Fylkesmannen i Troms (FM) skriver i sin høringsuttalelse at området rundt Kjækanelva blir tidlig bart og derfor er viktig som vårbeite. FM skriver videre at reinbeitedistriktet kan bruke området gjennom hele bakmarksperioden, og at en konflikt med anleggsarbeider ved bygging av Kjækanelva kraftverk derfor er uunngåelig. FM mener Kjækanelva kraftverk vil få store negative konsekvenser for reindriftens bruk av flyttleien og området generelt.

NVE mener det er klart at øvre del av tiltaksområdet har stor verdi for temaet reindrift. Også særverdiområder som kalvingsområder og flyttlei vil bli berørt av øvre del av vannveien og inntaksområdet. Etter NVEs syn er de største konfliktene knyttet til anleggsperioden. I driftsperioden

vil tiltaket være mindre konfliktfylt, men tilsyn o.l. ved inntaksdammen vil kunne forstyrre reinen når den er i området. Ved å tilpasse anleggsperioden til reinens bruk av området vil man kunne avbøte noen av ulempene. Det er likevel vanskelig å redusere ulempene tilstrekkelig da reinen bruker området i store deler av barmarksesongen. Perioden det blir mulig å drive anleggsvirksomhet kan da bli så kort at anleggsarbeidene trolig vil måtte strekke seg over flere år. Lang anleggstid medfører igjen større ulemper for friluftsliv og brukerinteresser. NVE vektlegger den høye verdien av området for reindrift, og reindrifas bruk av området i den særlig viktige kalvingstiden. Forholdet til reindrift har vært viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Kjækanelva kraftverk.

Vannforsyning og vannverk

Kvæningen kommune har et vannverk med inntak i Kjækanelva omtrent på kote 80. Kommunen skriver i sin høringsuttalelse at fremstillingen av vannverket i søknaden er feil, og at det aldri har vært noe problem med vannverket knyttet til vannkvalitet og drift. Vannverket forsyner 13 boliger og ti fritidsboliger, tilsammen omtrent 80 personer og én skole. Kommunen skriver også at de har negative erfaringer med utbygging av kraftverk på Alteidet hvor lignende type vannverk er berørt. Mattilsynet uttaler at råvannskvaliteten er svært bra, og det er sandfilter og ingen desinfeksjon ved anlegget i Kjækanelva. Konklusjonen i både uttalelsen fra Mattilsynet og Kvæningen kommune er at det før oppstart av en eventuell utbygging må skaffes drikkevann av samme kvalitet, leveringssikkerhet og driftsmessig gunstig som eksisterende vannverk. Kvæningen kommune har fremmet innsigelse til søknaden om Kjækanelva kraftverk.

Søker har uttalt i svar på høringsuttalelser at det opprettes kontakt med kommunen med tanke på å få til en løsning som vil gi minst like god vannforsyning som i dag. NVE mener en utbygging av Kjækanelva kraftverk vil medføre ulemper for det kommunale vannverket. Ved en eventuell konsesjon til Kjækanelva kraftverk vil det bli satt som forutsetning at det må etableres en løsning som gir minst like god vannforsyning som dagens fra vannverk i Kjækanelva. Med en slik løsning mener NVE ulempene blir redusert i tilstrekkelig grad.

Kulturminner og kulturmiljø

Fylkeskommunen uttaler at de ved befaring registrerte tufter i nærheten av inntaksområdet. De mener tuftene er fra nyere tid, trolig med tilknytning til tidligere gruvedrift i området. Fylkeskommunen ber om at markinngrep ikke skader kulturminnene ved en eventuell utbygging. Tuftene ligger noe nord for der vannveien og inntaket er planlagt. NVE mener at det er tilstrekkelig plass til å anlegge vannvei, anleggsvei og inntak uten at tuftene berøres. I en eventuell detaljplanlegging må forholdet til tuftene belyses, og inngrepene må planlegges slik at tuftene ikke blir direkte berørt av de fysiske inngrepene.

Naturmangfold

Naturtyper og arter

Biomangfoldkartleggingen utført for søknaden har registrert en bekkekløft på berørt strekning mellom 320-60 moh. Rapporten omtaler flere små fosser på strekningen, og noe fossesprøyt forekommer, men med dårlig utviklete fossesprøytsoner. Det ble undersøkt fuktgivende mose- og lavararter i en fossesprøytzone i den nederste av de undersøkte lokalitetene i bekkekløfta. Det ble ikke registrert rødlistearter. Artsutvalget tyder imidlertid på at fuktighet fra elva spiller en viss rolle. Bekkekløfta er relativt variert terrengmessig, men med få forekomster av bergvegger. Bekkekløften er vest-/sørvestvendt, noe som medfører at solinnstrålingen er forholdsvis høy. Dette fører til at de mest

soleksponerte stedene er utsatt for uttørking i perioder med lite nedbør, noe som igjen gjør at fuktighetskrevende arter trives dårligere. Bekkekløfta er vurdert til å være av lokal verdi.

Lav- og mosefloraen i fuktpåvirkete soner ved elva består av vidt utbredte arter som er vanlige i denne type miljøer. Det ble ikke registrert noen arter som er rødlista. Biomangfoldrapporten vurderer sannsynligheten som liten for at for at fuktighetskrevende rødlistearter knyttet til bekkekløfter og fossesprøytsoner finnes i Kjækanelva. Oter (VU) er registrert i vassdraget, og det er sannsynlig at fossekall har leveområder ved elva.

FM har uttalt at de mener naturmangfoldverdiene i området er satt for lavt i kartleggingen som følger søknaden. FM mener det et potensial for sjeldne og trua arter i bekkekløfta, og mener utbyggingen kan ha større negative påvirkninger enn det som fremgår av søknaden.

NVE mener forholdet til de biologiske verdiene i vassdraget ikke alene er avgjørende for konsesjonsspørsmålet for Kjækanelva kraftverk. Redusert vannføring vil føre til raske tilfrysing av elveløpet og dermed endret vintersituasjon for oter. NVE mener redusert vannføring vil føre til en viss reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter. Dette vil sannsynligvis redusere mattilgangen for fossekall, og indirekte også for oter på grunn av reduksjon i fiskebestanden. NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring og oppsetting av rugekasser for fossekall, vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for slike vanntilknyttede arter.

FM har indikert en høyere minstevannføring på sommeren av hensyn til potensialet for biologisk mangfold lang elvestrekningen. Søker har i svar på høringsuttalelser ikke vært avvisende til en høyere minstevannføring på sommeren. NVE mener hensynet til vanntilknyttede arter, bekkekløfta og potensialet for sjeldne og trua arter må tillegges vekt ved fastsetting av minstevannføring ved en eventuell konsesjon til Kjækanelva kraftverk.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Kjækanelva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Kjækanelva kraftverk finnes det en bekkekløft av C-verdi og oter (VU). En eventuell utbygging av Kjækanelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Kjækanelva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. FM uttaler at det er svært få registrerte lokaliteter med bekkekløfter og fossesprøytsone i området, og at prosjektet derfor vil øke den samlede belastningen på disse naturtypene i regionen. Det er registrert to bekkekløfter i Kvæningen kommune i Naturbase. Begge ligger i nærheten av Kvæningsbotn og er gitt verdi viktig (B-verdi). Den ene er allerede fraført

vann i forbindelse med vannkraftutbygging. Ifølge naturtypebeskrivelsen skal ikke dette ha gått utover verdien på naturtypen.

NVE registrerer FM's uttalelse angående samlet belastning på naturtypene. Vi tillegger samlet belastning på bekkekløfter og fossesprøytoner noe vekt i vurdering av fordeler og ulemper, men mener det ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet alene. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Kjækanelva kraftverk vil gi 4,7 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som lite for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil kanskje gi inntekter til grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Kjækanelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Kjækanelva kraftverk vil gi negative konsekvenser for reindrift og friluftsliv i et svært viktig område for disse interessene. NVE har også lagt noe vekt på ulemper for biologisk mangfold og vannuttak, men NVE mener dette kan avbøtes i større grad enn ulempene for friluftsliv og reindrift. NVE vurderer tiltaket til å ha svært høye kostnader i forhold til andre småskala vannkraftverk som har søkt konsesjon de siste årene, og kostnadene er også høye i forhold til konsesjonsgitte vindkraftverk. Vi registrerer at alle høringsparter som tar stilling til utbyggingsspørsmålet fraråder en utbygging. Etter NVEs vurdering vil ikke de positive sidene ved en utbygging i form av 4,7 GWh/år i fornybar energiproduksjon overstige ulempene.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Kjækanelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om tillatelse til bygging av Kjækanelva kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.